

De 'ideale' bijenwoning

Tijdbesparing voor de imker?

Mari van Iersel

Er is een tijd geweest dat elke zichzelf respecterende imker werkte aan de verbetering van de bijenwoning. In de literatuur kom je dan ook talloze varianten van bijenwoningen tegen. Altijd wist een imker wel weer een aspect te vinden dat verbetering behoeft. De zoektocht naar wat nou de meest handige, praktische bijenwoning is, is al eeuwen gaande. De hoeveelheid papier die bedrukt is met pleidooien voor een betere maat, beter materiaal, betere isolatie etc. etc. is gigantisch. Momenteel lijkt de discussie over de beste bijenwoning verstomd te zijn. We hebben al onze aandacht nodig om onze bijenvolken gezond te houden en met adviezen daarover worden nu vele pagina's in tijdschriften en boeken gevuld.

Toch zijn er nog steeds pleidooien voor betere bijenkasten, maar de motieven om met een ander type kast te werken zijn veranderd. Vroeger zocht men naar verbeteringen om uiteindelijk een hogere honingproductie te bereiken, nu zoekt men naar een kast waarmee men minder tijd aan het imkeren kwijt is.

Bijenhouders zijn van mening dat er steeds minder imkers komen en dat dat geen goede ontwikkeling is. Naar hun mening komt daardoor de bestuiving van allerlei planten in gevaar en dat zou nadelig zijn voor de biodiversiteit.

Het is daarom belangrijk ervoor te zorgen dat er nieuwe imkers komen. De moderne mens heeft niet veel tijd en zal daarom niet gemakkelijk aan een tijdrovende hobby beginnen. Het is dus zaak na te gaan waar bij het houden van bijen tijdwinst te halen is. Daarbij wordt gedacht aan een ander type bijenkast: de Duitse Bienenkiste, het Engelse beehaus en ook de kast van abbé Warré doet opgang.

Der Bauernstock

Een oud type bijenwoning is het tonmodel, lang geleden onder meer in gebruik in het zuiden van Europa. Het was een buisvormige bijenwoning met een vlieggat aan de voorkant en een uitneembaar schot aan de achterkant om bij de honing te kunnen komen. Van dit tonmodel is de zogenaamde Bauernstock afgeleid. De Bauernstock is een langwerpige kist, ongeveer 90 cm lang, 40 cm breed en 17 cm hoog, met een losse bodem en uit-

neembare achterkant. Deze Bauernstock werd in de 18e eeuw door Anton Janscha gepropageerd. In Zuidoost-Europa is deze bijenwoning wijd verspreid geweest en hier en daar nog steeds in gebruik. Vermoedelijk hebben we allemaal wel eens foto's gezien van de kunstzinnig beschilderde voorkant van deze Bauernstock zoals hij in gebruik is in Krain, een deel van Slovenië.

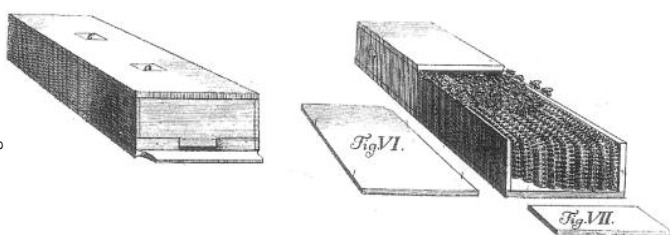
Die Bienenkiste

De moderne imker is een natuurliefhebber, die vooral geniet van het kijken naar bijen in plaats van het bezig zijn met het bijenvolk. Hij wil ook nog wel een potje honing voor zichzelf oogsten, maar zeker geen honing winnen als een soort bijverdienste. Voor dit type imker is de bijenkist, die Bienenkiste bedacht. Deze kast is een moderne voortzetting van de Bauernstock. De kast heeft geen raampjes maar de bijen bouwen de raat in lengterichting tegen het dak, koude bouw dus. Om dat te bereiken

Een Bienenkiste in gebruik

moeten repen kunstraat tegen het dak bevestigd worden. De kunstraat wordt tussen latjes geklemd die op maat uit de doehet-zelfzaak komen. Omdat in het voorjaar of bij huisvesting van een bijenvolk de ruimte aanvankelijk veel te groot is, plaatst men er een schot in om de ruimte te beperken. Zodra het volk zich voldoende ver ontwikkeld heeft en de dracht op gang komt, wordt dit schot verwijderd. De bijen zullen het broednest voor in de kast aanleggen en de imker kan de honing achter afnemen door simpelweg de raat met honing uit te snijden. De met honing gevulde stukken raat laat men in een zeef uitlekken. Er worden geen maatregelen genomen om het zwermen te verhinderen. Controle op zwermplannen is er alleen om te weten wannéer on-

Ouderwetse 'Bauernstock', ± 90 x 40 x 16 cm

De raat met honing laat men in een zeef uitlekken

geveer de zwerm af kan komen. Na de oogst van de zomerhoning kan de vrij gekomen ruimte benut worden voor het toedienen van varroabestrijdingsmiddelen. Door de eenvoudige constructie kan men de kast met betrekkelijk weinig middelen maken. Meer bijzonderheden vindt u op www.bienenkiste.de.

The beehaus

Het woord beehaus lijkt me een samenvoeging van het Engelse *bee* met het Duitse *Haus*, misschien met een knipoog naar Bauhaus, een verzamelterm voor een vernieuwende stijl in de toegepaste kunst waaronder architectuur, in de eerste helft van de 20e eeuw.

Het beehaus heeft ook de vorm van een langwerpige kist, maar kent wel raampjes die evenwijdig aan het vlieggat worden ingehangen, warme bouw dus. Broed komt dan vóór in de kast, de honing achter. Ook is het mogelijk op het voorste deel van de kast een lage honingkamer te plaatsen. Door de aanwezigheid van raampjes kan men imkeren op de manier die de meesten van ons normaal vinden. In de aanbeveling voor deze kast staan de woorden gemakkelijk, eenvoudig en dankbaar. Ook is het een pluspunt dat de kast overal gemakkelijk op een goede werkhogte op te stellen is. Door de langwerpige vorm hoeft men nooit zware honingkamers af te nemen alvorens een inspectie uit te kunnen voeren. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor imkers die hun rug niet al te zwaar willen belasten. De prijs van deze kast ligt er niet om: £465,- (€ 520,-), inclusief handleiding. Meer bijzonderheden vindt u op www.omlet.co.uk.

De kast van Abbé Warré

Ook hier wordt teruggesproken naar een oud type bijenwoning. Al in de 17e eeuw werden kasten ontwikkeld die bestonden uit losse bakken met daarin toplatten waar de bijen de raten aan vast konden bouwen. Abbé Warré uit Frankrijk ontwikkelde zo'n soort kast met daarbij een bepaalde opvatting over het imkeren. In deze kast kan het bijenvolk zich in de loop van het jaar ontwikkelen zonder telkens door de imker gestoord te worden. De groei van het aantal mijten wordt door de promotor van deze kast in verband gebracht met verstoringen van het volk door de imker.

De afmetingen van de bakken zijn 37,5 x 37,5 x 21 cm. Als het volk groter wordt krijgt het meer ruimte door bakken eronder te plaatsen. Een ruitje in de bak maakt het mogelijk te zien hoe ver het volk is in zijn ontwikkeling en of er meer ruimte nodig is. Men

kan werken met toplatten, maar ook met raampjes. Aan het einde van het seizoen, als het bijenvolk onder de honingvoorraad op de tros zit, kan de honing worden afgenomen door maar zoveel bakken af te nemen dat er genoeg voor het volk overblijft om door de winter te komen. De raten met honing worden geperst of men laat ze uitlekken. Meer bijzonderheden vindt u op www.warre.biobees.com.

De Warrékasten

Tijdsparend imkeren

Argumenten om met bovengenoemde kasten te werken zijn dat de imker op die manier nauw aansluit bij de natuurlijke ontwikkeling van het bijenvolk en dat hij op een tijdsparende manier aan het imkeren is. Mijns inziens zijn dit geen kwaliteiten die bij een bepaald type bijenwoning horen. Hoeveel tijd er gaat zitten in het houden van bijen ligt aan de manier waarop de imker met zijn bijen bezig wil zijn.

Als iemand niet aan zwermverhinderend wil doen maar zwermen die afkomen schept, niet aan koninginnenteelt doet, geen raampjes gebruikt maar toplatten, een beetje honing oogst aan het einde van het bijenjaar dan is die imker zeer veel minder tijd aan de bijen kwijt. Dat is een persoonlijke keuze. De een zal dat goed bevallen omdat hij dan toch kan genieten van de activiteiten van de bijen en een ander wil liever veel intensiever met zijn bijen bezig zijn.

Natuurlijk is het wel een uitdaging om eens op een andere, minder intensieve manier met bijenhouden bezig te zijn.